

TÓTH ÁRPÁD, A MÁGIKUS KARMESTER¹

Tóth Árpád

Hamar népszerű lett a kevésbé vajtfülvű közönség körében is. Különös, dalos interakcióra hívó gyakorlataival a közös éneklés élményét osztja meg sokakkal. Koncertteremben... és az utcán. Tóth Árpád énektanár a demokráciáért, humánúért folytatott köztéri demonstrációkon is megénekelte az egybegyűlteket.

Nem baj, ha valaki melletted más szólamot énekel, attól még szeresd őt is – ez a legfontosabb. Az ellentéteket kisimítja az éneklés. Én tapasztalati úton jutottam az énekléshez. Nem is a karmesterség, énekesség maga, hanem mindig az vonzott, hogy együtt szóljon az a bizonyos harmónia. Nem mindenki tudja, hogy a tiszta éneklést csak több szólamban lehet megtapasztalni, Kodály az Énekeljünk tisztán című sorozatba kétszólamú gyakorlatokat szerkesztett a tiszta éneklés bemutatására, illusztrálására és tanítására. Mert egy szólamot is csak úgy tudunk igazán tisztán énekelni, ha viszonyítjuk a másikhoz. Ez nagyon fontos üzenet, hiába ezek ellenkező szólamok, valójában mi se tudnánk nélkülük tisztán énekelni.

Szerencsére olyan ember vagyok, akire sokszor gondolnak szervezők bármilyen megmozduláson, ha azt szeretnék, hogy együtt megszólaljon az a bizonyos harmónia. Sokszor énekeltem tömeget.

---

¹ Az interjút Warholik Zoltán készítette, elhangzott a Klubrádió Ötös c. műsorában 2025. október 2-án. A szereplők engedélyével lett közre adva a szerkesztett változatot.

Még az is lehet, hogy rákerültem valami listára. Nem hiszem, hogy mindenkinek ugyanazt kellene gondolni, Magyarország jó ország, imádok itt élni, mindenki meg tudja találni a buborékját. Ha páran meg is jegyezték maguknak, hogy egy ilyen dologban vettem részt (nem lenne meglepő), tudom vállalni, de azt is, ha nem mindenki ért velem egyet. Nincs halálfélelmem, meg attól se félek, hogy elbocsátanak. Van arra példa, hogy az emberek hasonszőrűekkel veszik körül magukat, de baj lenne, ha olyan embereknek kellene együvé tartozniuk, akik mindenről azonos módon gondolkodnak. Ezt vállalom. Ez mindig üzenet. Amikor már félnék ilyet elvállalni, akkor kéne elköltöznöm az országból.

Művésznék lenni menő dolog. Én annak tartom magam, meg pedagógusnak is, meg mást is csinállok, de a művészi szabadság, az alkotás "flowja", amit egy művész napjában többször, rendszeresen megél, leválasztja az embert a valóságról. Igen, ez egyfajta buborék, és ez nekem kielégítő. Aki élete során gyakran a közösségért cselekszik, akár a családjáért, olyan dolgokra is hajlandó, amikhez esetleg nem lenne kedve, de egyszerűen kötelessége. És vannak pillanatok, amikor önző módon csak a saját drive-ja vezeti.

Zenész vagyok, ingyen csinálom a kórusaimat. Dilisnek tartanak. Nem olyan szörnyű ez, az ember néha lehatárolja magát a valóságtól. Most például egy kevésbé ismert reneszánsz komédiát fordítok. Nézték rám: ez menekülés? Érdekes volt a kérdés, nem gondoltam a kórusosdira mint menekülésre, mert számomra ugyanakkora valóság a madrigálkomédia, mint a gyűlöletbeszéd Magyarországon. Néha az egyikkel foglalkozom, néha másikkal, és vannak pillanatok, amikor a közélettel kell foglalkozni.

Ingyen csinálom a kórusmunkát. 16 éve működik a Csíkszerda, ha nem figyelünk, a hét minden napját betöltjük. Honnan a „csík”? A kórusnak volt elődje, 21 éve. Volt Halas Dórival közösen egy Halastó nevű kórusunk, ennek egyik része vált Csíkszerdává. Úgy szeretjük volna a kórusosdit csinálni, ahogyan kevesen csinálják Magyarországon. Nagyon erős kórushagyomány van nálunk, ennek én is élvezője vagyok, bevallom őszintén, de máshogy szeretném csinálni. Ez nem ellenkórus, senki ellen nem vagyok, de nagyon sok minden másként működik nálunk, mint a legtöbb kórusban. Ennek kifejezője volt, hogy nem szerettünk volna hagyományos nevet. Azt tudtuk, hogy csíkosban fogunk fellépni: az lesz az egyenruhánk, hogy mindenki a saját maga csíkos ruháját veszi fel.

Alapvetően nem szeretek pályázni. Arról is van szó, hogy a szabadság fontosabb, mint a pénz. Én meg tudom teremteni az életkörülményeimet anélkül, hogy fizessen nekem a kórus – a tanítás mellett. Fontosabb, hogy nem kapok

pénzt, ahogy senki más sem a kórusban, és így teljesen én döntöttem el, hogy mivel foglalkozunk. Sokkal lelkesebb vagyok, több energiát tudok mozgatni egy olyan ügyért, amit én személyesen fontosnak tartok, mintha valaki kijelölné, hogy mivel kell foglalkoznom. Volt fizetős kórusom is, de mind lekoptak, nem tudtam olyan energiákat megmozgatni.

Kodály ma másképp tanítana? Vagy nem? Sokan gondolják mindkettőt. Én annak idején nagyon élveztem az énekórákat. Involváltság vagyok, a hagyományos kórusokban is megtaláltam az élvezetet, nincsenek drámai emlékeim. Ugyanakkor pedagógusként tapasztalom: nem minden működik úgy, mint 20 éve. Engem az osztályteremben az érdekel: benne vannak-e a hallgatók, a gyerekek abban, amit csinálnak, tehát nekem az aktív zenélés a „number one statement”. Utána következik, hogy mit énekeltek. Azt fogom énekeltetni, amibe a legtöbben jókedvvel, bátran beleszállnak. Ezzel ellene megyek néhány kodályista, néhány konzervatív pedagógusnak, gyakran kerülök véleménykülönbségbe, de inkább úgy mondom, hogy sajátosabb elveim vannak. Amelyekről érzem, hogy nekem valók, hogy én azt úgy szeretem csinálni.

Bátran énekelni.

Nem lehet elhallgatni, hogy az éneklés művészi megnyilvánulás. Olyan részét nyitod meg lelkednek, szívednek, spirituális lényednek, amit nem nyitogatsz minden percben. Ehhez idő, lelki készenlét kell, ezt néha nehéz megteremteni. Régen könnyebb volt? Nem tudom. Nem érzem, hogy sokkal nehezebb lenne a mai középiskolásokkal, mint húsz éve, amikor elkezdtem tanítani. De valóban: nem jó, hogy az emberek nem mernek egymás előtt énekelni, megnyilvánulni, igazi hókuszpókusz kell, hogy valakit megénekeltes.

A kórushangzás gyönyörű. A tömeg hangzásának van esztétikája, a lelke mélyén senki sem tagadja: gyönyörű, ha sokan énekelnek. Ez más, mint a profi énekesek hangzása, de valóban van egy gyönyörű esztétikája. Annyi sok lélek szól, különböző hangból kirajzolódik az a közép, az a lényeg, az a dallam. Könnyebb 70 000 embert megénekeletni, mint 14-et, mert könnyebb eltalálni azt a közepét, ami mindenki számára megragadható, s ez aztán nagy élmény lesz éneklőnek és hallgatónak egyaránt.

Vendégelőadó vagyok több ázsiai országban, Japánban is, de Japán például a művészetoktatás terén nem a legerősebb, bár valóban ők nyitottak először a Kodály-módszer felé. Ázsiában van egy pedagógiai forradalom, ez hozza, hogy minden iskolában kell, hogy legyen kórus, mert ez a reprezentáció fontos eszköze. Biztosan van felfutás Dél-kelet Ázsiában, Kínában, a Fülöp-szigeteken is. Utóbbi nem gazdag ország, de az oktatási forradalom ott is jelen van, s

fontossá válik az iskolákban egy-egy művészeti projekt, pl. a kórus. De ez nagyon sokrétű probléma, egyfajta elitizmust is magával hoz.

De hogy milyen kedve van az embernek az énekhez, az sok mindentől függ. És Magyarország nem áll rosszul. Van Kodály-koncepció, vannak filozófiai szintű alapelvek, létezik sokféle Kodály-pedagógia. Sok oldala van ennek, szerencsére Magyarországon is él, jó énekórákat lehet tartani, de ilyen szintű zeneórákat látok a világban mindenhol.

Az egész a „dedikált időről” szól. Nem is csak a zenoktatásban, az egész világunknak korszakos problémája: nem szánunk időt dolgoknak. Zenében sem, de az élet sok területére fontos ez. Néha szórakoztató az osztott figyelem, de néha nagyon érdemes odafigyelni a zenében is a részletekre.

A szerzőről:

[Tóth Árpád](#)
[Warholik Zoltán](#)

FÜGGELEK

[Közelebb magunkhoz: kórus - éneklés - közösség - dr. Tóth Árpád előadása](#) (1:26:53)

„A közös éneklés mindenki számára olyan természetes közeget nyújthat, amelyben jól érzi magát, megtalálja a helyét a többi ember között, hasznos, felelősségteljes, mégsem marad egyedül. Valami olyan szerepet tölthetünk be az éneklésben, amelyet a legtöbben szeretnénk a társadalom egészében is. Ilyen módon számomra összerosódnak a határai a zenélésnek és a terápiának. Úgy gondolom, az aktív zenélés amatőr szinten is az önkifejezés, az önmegismerés és a személyiségfejlesztés egy lehetséges formája. Karnagyként gyermek-, kamasz- és felnőtt korosztályokkal dolgozva naponta tapasztalom az éneklés hatását a kórustagok mentális jólétére, a mindennapos érzelmi, szociális és egzisztenciális problémák megküzdéséhez szükséges belső erőforrások, állóképesség fejlesztésére.” 2018. március 8-án a Zeneterápiás klub vendége dr. Tóth Árpád karnagy. Tóth Árpád több szakon végzett a Zeneakadémián és ugyanott doktorált 2012-ben. Művészeti vezetője egy lassan mozgalommá terebélyesedő kórusnak, a Csíkszerdának, melynek nevéhez fűződik többek között a kórusimprovizáció műfaja, illetve a Kórusok Éjszakája is. A többszáz tagú kórus 6 alegyüttesének vezetése mellett a Kisképzőben tanít ének-zenét és kultúrtörténetet, a Zeneakadémián módszertant, valamint a Kodály Intézetben karvezetést, kórusmódszertant és kamarazenét. Számos sikeres TED előadást

tartott az éneklés különleges erejéről, és rendszeresen tart workshopokat a világ minden táján. A Zeneterápiás szakmai klub a zeneterapeuták, a zeneterapeutákkal együttműködő orvosok, egészségügyi, pedagógiai és szociális szakemberek, valamint a zeneterápia iránt érdeklődők és érintettek találkozóhelye.

A program ingyenes és minden érdeklődő számára nyitott!

A Zeneterápiás Klub házigazdái: *Ittész Zsuzsa és Kovács Petra*

(BMC 2018. március 28.)

Pedagógiai esték - Tóth Árpád: Éneklőbb emberek (1:09:37)

A vendég dr. Tóth Árpád karnagy, egyetemi és középiskolai tanár, a Csíkszerda improvizációs kórus vezetője, a Kórusok Éjszakája megálmodója és főszerzője. Tóth Árpád a Zeneakadémia Kodály Intézetében és a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában tanít, a pedagógusi pálya mellett pedig 2000 óta amatőr kórusokat vezényel, ezek közül jelenleg a budapesti Csíkszerda kórus a legismertebb. „A Csíkszerdát manapság már mozgalomként, igazi flow-ként szokás emlegetni – az eredetileg szerdánként próbáló kórusnak immáron öt „alosztálya” van: Csíkhétfő, Csíkkamara (kedd), Csíkszerda, Csíkcsütörtök és a gyerekkar, vagyis a Csíkkids. Az együttes abban hisz, hogy a 21. század elején ideje lenne leszámolni a kórusénekléshez tapadó mintegy százéves megszokásokkal, és érdemes lenne újragondolni a közösen énekelve alkotás minden egyes mozzanatát. A kórus saját, csíkos fellépőruhája pedig elengedhetetlen kellék és védjegy!” Hazai tevékenysége mellett a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusának és a szintén felvidéki Csábi Szeder Fábián Dalegyletnek is karnagya. Rendszeresen tart továbbképzéseket Magyarországon, Németországban, Szlovákiában, valamint vendégtanárként Kínában és Dél-Koreában is. 2010-ben Artisjus-díjjal tüntették ki.

(vtvszeged, 2021)

Tóth Árpád: „Az a kultúra él, amit mi megélünk” (42:20)

Mi van Bach Goldberg-variációk című műve kottájának az utolsó oldalán, és hogyan bukkant fel az egyik leghíresebb Bach-festményen egy korábban nem ismert kánon kottája? Kiderül a Szelfi legújabb epizódjából, melyben Tóth Árpád, a népszerű Csíkszerda közösségi kórus vezetője volt a vendég.

Riporter: *Horn Gabriella*

(Szabad Európa, 2024)